

Θέματα-Ανακοινώσεις

A. 10^ο Συνέδριο της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας (HELECOS-2020) - Η επιστήμη της Οικολογίας στην εποχή της κρίσης: πρόοδος και προκλήσεις

B. Φωλεά, θώκος, ή οικοθέση; Στα σκαριά ένα πλήρες γλωσσάρι όρων οικολογίας, βιογεωγραφίας, και εξέλιξης από την Ελληνική Οικολογική Εταιρεία

Γ. Ευθύνη προστασίας των μικρών νησίδων του Αιγαίου

Δ. Ο Άτλαντας των Συρφίδων της Ελλάδος (Diptera: Syrphidae)

Ε. LIFE 4 POLLINATORS: Εφαρμογή της επιστήμης των πολιτών στην προστασία άγριων μελισσών και άλλων επικονιαστών στη Μεσόγειο

ΣΤ. «ΕΠΟΠΤΕΙΑ II» Προγραμματική περίοδος 2021-2023

Z. Ελληνική Εξελικτική Εταιρεία (ΕΛΕΞΕ – HEVOS)

Η. Συνέδρια

Α. 10^ο Συνέδριο της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας (HELECOS-2020) - Η επιστήμη της Οικολογίας στην εποχή της κρίσης: πρόοδος και προκλήσεις

10^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

HELECOS 2020

Η Επιστήμη της Οικολογίας στην Εποχή
της Κρίσης: Πρόοδος και Προκλήσεις

1-4 / 10 / 2020 - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Σχεδόν 30 χρόνια έχουν περάσει από τη Σύνοδο του Ρίο (1992) και την υπογραφή της Σύμβασης για τη Διατήρηση της Βιολογικής Ποικιλότητας. Τώρα που η «Δεκαετία για τη Βιοποικιλότητα» (2011-2020), όπως ορίστηκε από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, δίνει τα ηνία στη «Δεκαετία της Αποκατάστασης των Οικοσυστημάτων», οι σταθερές της ζωής μας έχουν αρχίσει να κλονίζονται. Πράγματα που θεωρούσαμε δεδομένα ανατρέπονται, καθώς το ταχέως μεταβαλλόμενο κλίμα επηρεάζει και αλλάζει τον φυσικό κόσμο εγείροντας ολοένα και περισσότερες ανησυχίες. Παράλληλα, η επιστήμη της Οικολογίας συνεχίζει να εξελίσσεται αξιοποιώντας νέες μεθόδους και τεχνολογίες για την αντιμετώπιση των ολοένα αυξανόμενων περιβαλλοντικών προκλήσεων.

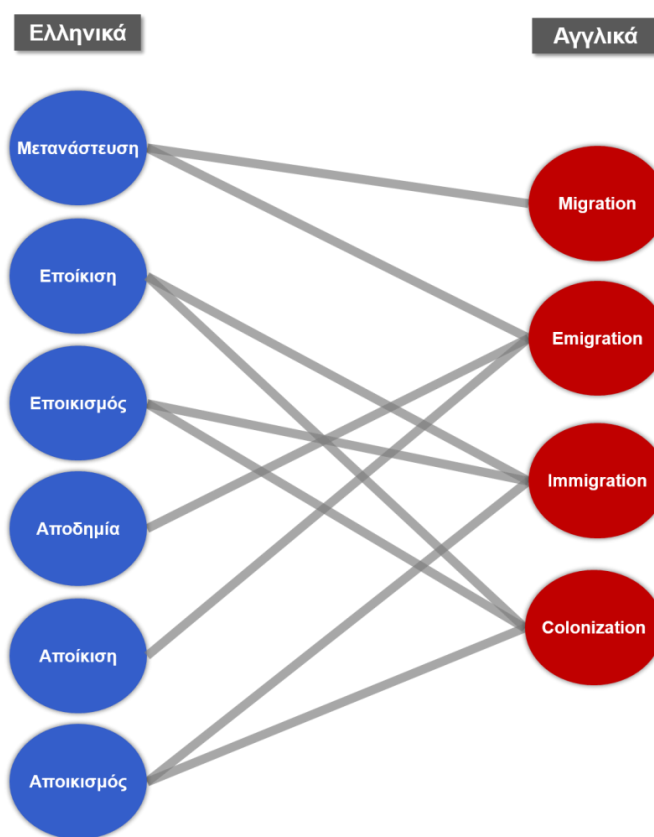
Το 10^ο Συνέδριο της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας (HELECOS-2020) που θα πραγματοποιηθεί στα Ιωάννινα, στις 1-4 Οκτωβρίου 2020, φέρει τον τίτλο «Η επιστήμη της Οικολογίας στην εποχή της κρίσης: πρόοδος και προκλήσεις». Το HELECOS-2020 στοχεύει στην ανάδειξη συναφών δράσεων και ενεργειών που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και στον κόσμο τα προηγούμενα χρόνια, τόσο με θεωρητικές όσο και εφαρμοσμένες προσεγγίσεις. Στοχεύει ακόμη στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους ως προς την επίτευξη ή μη των στόχων τους καθώς και στην αναζήτηση τάσεων και προοπτικών για το μέλλον.

Β. Φωλεά, θώκος, ή οικοθέση; Στα σκαριά ένα πλήρες γλωσσάρι όρων οικολογίας, βιογεωγραφίας, και εξέλιξης από την Ελληνική Οικολογική Εταιρεία

Το καλοκαίρι του 2019, η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία ξεκίνησε μία εκτεταμένη προσπάθεια συλλογής, καταγραφής, οργάνωσης και έκδοσης της σύγχρονης ορολογίας που χρησιμοποιείται για την απόδοση εννοιών της οικολογίας, βιογεωγραφίας, και εξέλιξης στην ελληνική γλώσσα. Μέχρι στιγμής, τα σχετικά έργα στην ελληνική γλώσσα είναι ελάχιστα και είτε είναι εκτός κυκλοφορίας, είτε χρειάζονται εκτενή επικαιροποίηση ή δεν εστιάζουν την ορολογία των πεδίων της βιογεωγραφίας και της εξέλιξης. Το έργο έχει τη διοικητική υποστήριξη του ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Με ένα σύγχρονο και πλήρες λεξικό οικολογίας, βιογεωγραφίας και εξέλιξης, η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία θεωρεί ότι πρωτίστως θα διευκολυνθεί και θα ενισχυθεί

σημαντικά η επικοινωνία μεταξύ των επιστημόνων στην Ελλάδα και στην Κύπρο, καθώς και η διδασκαλία και τα μαθησιακά αποτελέσματα στους μαθητές και τους φοιτητές σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Ο πλούτος της ελληνικής γλώσσας συχνά επιτρέπει τη χρήση διαφορετικών λέξεων για την απόδοση ενός μόνο όρου. Η μέχρι τώρα έρευνά μας έχει δείξει ότι μικρές (ή καμιά φορά και μεγάλες) παραλλαγές στη σημασία των ελληνικών όρων που χρησιμοποιούνται παραβλέπονται, κατά την κρίση των εκάστοτε μεταφραστών (Εικόνα 1). Έτσι, καταλήγει ένας όρος της αγγλικής γλώσσας να αποδίδεται με περισσότερους από δύο ή τρεις ελληνικούς σε διαφορετικά έργα, αλλά και το αντίστροφο: μία ελληνική λέξη να αντιστοιχεί σε διαφορετικούς όρους. Είναι συνεπώς φανερό η ανάγκη αρχικά για την οργάνωση και, σε κάποιες περιπτώσεις, για την ετυμολογική/γραμματική αξιολόγηση των προτεινόμενων ελληνικών όρων (βλέπε π.χ. τους Κρίγκα και Δαρδιώτη, 2008).

Εικόνα 1. Συχνά, στην ελληνόγλωσση βιβλιογραφία, οι όροι στην αγγλική γλώσσα έχουν πολλαπλές αποδόσεις στα ελληνικά, ενώ συγκεκριμένες ελληνικές λέξεις μπορούν να αντιστοιχούν σε πολλαπλούς όρους. Το παράδειγμα αναφέρεται σε όρους που περιγράφουν τις μετακινήσεις ειδών και προέρχεται από έρευνα σε 11 πηγές.

Δεν είναι όμως, μόνο τα προσδοκώμενα οφέλη προς την ακαδημαϊκή και τη σχολική κοινότητα. Αποτελέσματα της οικολογικής έρευνας βρίσκονται στο επίκεντρο του παγκόσμιου ενδιαφέροντος καθημερινά. Και όσο ανακλύπτον νέα περιβαλλοντικά ζητήματα ή όσο σημαίνουντα ερευνητικά ευρήματα ή επιστημονικά βιβλία συνεχίζουν να παράγονται, η ανάγκη για την αποτελεσματική επικοινωνία με το μη-εξειδικευμένο κοινό θα καθίσταται ολοένα και μεγαλύτερη. Είναι επομένως και εν μέρει χρέος των

επιστημόνων να προσφέρουν στο ευρύ κοινό πληροφορία η οποία, εκτός από εύληπτη, θα είναι συγκεκριμένη και ετυμολογικά ακριβής. Με ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο γλωσσάρι όρων οικολογίας, βιογεωγραφίας και εξέλιξης αναμένεται να ωφεληθούν και οι ίδιοι οι ερευνητές που επιθυμούν να επικοινωνήσουν τα ευρήματά τους, αλλά και όσοι ασχολούνται δημοσιογραφικά με περιβαλλοντικά θέματα και την εκλαΐκευση της επιστήμης.

Μέχρι στιγμής, στο κάλεσμα της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας έχουν ανταποκριθεί Έλληνες επιστήμονες που έχουν συγγράψει, μεταφράσει ή επιμεληθεί τόμους οικολογίας, μερικοί από τους οποίους ανήκουν στα πλέον σημαίνοντα έργα της βιβλιογραφίας και αποτελούν σημεία αναφοράς για την ακαδημαϊκή κοινότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Από την έως τώρα επεξεργασία των δεδομένων έχουν συγκεντρωθεί 2.360 μοναδικοί όροι ή συνδυασμοί όρων προερχόμενοι από 11 διαφορετικές πηγές, οι οποίες, εκτός από εκδοθέν υλικό, συμπεριλαμβάνουν και ανέκδοτες καταγραφές ερευνητικών ομάδων, αποτελέσματα πολυετούς μελέτης της βιβλιογραφίας.

Η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία ευχαριστεί θερμότατα όλους τους συναδέλφους που συνεισέφεραν τη δουλειά τους, και καλούμε εκ νέου όσους δεν έχουν προλάβει να ανταποκριθούν ακόμα, έτσι, ώστε το εύρος του λεξικού να καλύψει και εξειδικευμένα πεδία της οικολογικής επιστήμης (όπως π.χ. η οικολογία φυτών, θαλάσσια οικολογία, μικροβιακή οικολογία κ.ά.), στοχεύοντας πάντα στην πληρότητά του. Η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία δεσμεύεται ότι καταβάλλεται η μέγιστη προσπάθεια, ώστε το εν λόγω έργο να είναι ολοκληρωμένο και επικαιροποιημένο, και εγγυάται για τόσο την ποιότητα της πληροφορίας όσο και για τον εύληπτο και επικοινωνιακά άρτιο τρόπο παρουσίασής της.

Λεξικά ή άρθρα σχετικά με την απόδοση όρων οικολογίας στα ελληνικά:

- Κούκουρας, Θ., Αριανούτσου-Φαραγγιτάκη, Μ., Γεράκης Π.Α. 1986. Ερμηνευτικό λεξικό οικολογικών και συναφών όρων. Εκδόσεις Γαρταγάνη, σ. 126 (εκτός κυκλοφορίας).
- Κρίγκας, Ν., Δαρδιώτης Γ. 2008. Φυτά και ανθρώπινες δραστηριότητες: εννοιολογικό χάος, σύγχρονες προσεγγίσεις και ένα λεξικό προτεινόμενων όρων στην Ελληνική γλώσσα. Βοτανικά Χρονικά, 19: 325-366.
- Χατζημπίρος Κ., Παναγιωτίδης Π., Καρακατσάνη Ρ. 2006. Λεξικό οικολογικών και περιβαλλοντικών όρων. Εκδόσεις Σταφυλίδη, σ. 402.

Αφροδίτη Καντσά

Γ. Ευθύνη προστασίας των μικρών νησίδων του Αιγαίου

Η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία συνυπέγραψε επιστολή επιστημονικών και περιβαλλοντικών οργανώσεων σχετικά με το σχεδιαζόμενο έργο εγκατάστασης ανεμογεννητριών σε προστατευόμενες μικρές νησίδες του Νότιου Αιγαίου.

Για πρώτη φορά το σύνολο ενός τέτοιου έργου σχεδιάζεται στον πυρήνα προστατευόμενων περιοχών και πλήττει άμεσα το σύνολο του προστατευτέου αντικειμένου, όπου λόγω του περιορισμένου χώρου και της οικολογικής ιδιαιτερότητας των μικρών νησίδων θα προκαλέσει ολέθρια καταστροφή.

Απειλούνται άμεσα, τόσο από τη λειτουργία όσο και από την μακρόχρονη φάση κατασκευής των ΑΣΠΗΕ, ολόκληρες αποικίες από σπάνια και προστατευόμενα είδη – για ορισμένα από τα οποία η Ελλάδα έχει την κύρια ευθύνη για την προστασία τους.

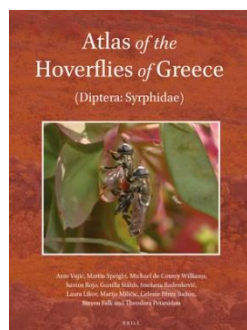
Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση καταλήγουν αυθαίρετα στο συμπέρασμα «ασθενών» επιπτώσεων αγνοώντας κρίσιμα στοιχεία και οικολογικές παραμέτρους και εισάγοντας το πρωτοφανές κριτήριο των μόλις 300 μέτρων απόστασης ασφαλείας των ανεμογεννητριών από τις αποικίες πουλιών.

Η μόνη εξήγηση για το πώς ένα τέτοιο έργο δεν ακυρώθηκε εξ αρχής είναι η άγνοια για την οικολογική αξία των προστατευόμενων μικρών νησίδων. Αυτή η (πολιτική) επιλογή δεν δικαιολογείται πλέον. Η ΜΠΕ και ΕΟΑ δεν μπορούν να εγκριθούν – ούτε με την επιβολή αυστηρών όρων.

Σημειώνεται ότι και οι δύο Φορείς Διαχείρισης στην αρμοδιότητα των οποίων ανήκουν οι 14 νησίδες έχουν γνωμοδοτήσει αρνητικά.

Βρείτε περισσότερα εδώ: <https://helecos.gr/el/information/announcements/53>

Δ. Ο Άτλαντας των Συρφίδων της Ελλάδος (Diptera: Syrphidae)

Συγγραφείς: Ante Vujic, Martin Speight, Michael de Courcy Williams, Santos Rojo, Gunilla Stahls, Snezana Radenkovic, Laura Likov, Marija Milicic, Celeste Pérez Banon, Steven Falk και Theodora Petanidou
<https://brill.com/view/title/33998>

Οι Συρφίδες, μια οικογένεια Διπτέρων, περιλαμβάνουν ευεργετικά κυρίως έντομα: σημαντικούς επικονιαστές (οι Συρφίδες αποτελούν την σημαντικότερη, μετά τις μέλισσες, ομάδα εντόμων επικονιαστών παγκοσμίως), αφιδοφάγα είδη που δρουν ως παράγοντες βιολογικής καταπολέμησης, και ξυλοφάγα είδη που συνεισφέρουν στην βιολογική αποδόμηση και φυσική ανακύκλωση υλικών.

Ο Άτλαντας των Συρφίδων της Ελλάδος που εκδόθηκε τον Νοέμβριο 2019, αποτελεί καινοτομία για την Μεσογειακή περιοχή, σε ό,τι αφορά αυτή την καταπληκτική οικογένεια των εντόμων, και η Ελλάδα είναι από τις ελάχιστες Ευρωπαϊκές χώρες που διαθέτουν κάτι τέτοιο. Το έργο είναι αποτέλεσμα δεκαετιών συστηματικής εργασίας, πολλών ταξιδιών στα καταπληκτικά ενδιαίτηματα της Ελλάδος, επισκέψεων σε μουσεία όλου του κόσμου, και κυρίως, της αγάπης πολλών ανθρώπων για αυτά τα έντομα. Η ιδέα, και το μέγιστο μέρος του υλικού, είναι αποτέλεσμα του Έργου POL-AEGIS (Οι επικονιαστές του Αιγαίου: βιοποικιλότητα και απειλές) που χρηματοδοτήθηκε από το Πρόγραμμα ΘΑΛΗΣ (2012-2015).

Στον Άτλαντα γίνεται συνοπτική παρουσίαση των 418 ειδών Συρφίδων που είναι γνωστά έως σήμερα για την Ελλάδα. Η τεκμηρίωση κάθε είδους, για την οποία έχουν συνεργασθεί εννέα ειδικοί ταξινόμοι, μια γενετίστρια ειδική στην γενετική των Συρφίδων και μία οικολόγος, γίνεται με φωτογραφίες πεδίου ή εργαστηρίου και ΓΣΠ χάρτες κατανομής για καθένα είδος ξεχωριστά. Συμπεριλαμβάνεται γενική εισαγωγή περί Συρφίδων και ενδιαιτημάτων τους στην ελληνική φύση, καθώς και μια ταξινομική κλείδα σε επίπεδο γένους.

Ο Άτλαντας των Συρφίδων της Ελλάδος αποτελεί ένα εγχειρίδιο για τους εραστές των εντόμων, για φοιτητές, δασκάλους, και γενικώς όσους ενδιαφέρονται για τη φύση. Θα αποδειχθεί σημαντικό εργαλείο για τους διαχειριστές της φύσης και αναμένεται να προωθήσει την αγάπη για τα έντομα σε μια χώρα που έως τώρα τα έχει θέσει μόνο υπό διωγμό.

E. LIFE 4 POLLINATORS: Εφαρμογή της επιστήμης των πολιτών στην προστασία άγριων μελισσών και άλλων επικονιαστών στη Μεσόγειο

Ακολουθώντας συστηματικά την ανθο-οικολογική του εξειδίκευση-στόχευση, και κλείνοντας τον πρώτο κύκλο της ερευνητικής του προσπάθειας που εστίασε σε βιοποικιλότητα, βιογεωγραφία και ανθικές σχέσεις των επικονιαστών στο Αιγαίο, καθώς και τις απειλές που οι τελευταίοι αντιμετωπίζουν στο Αρχιπέλαγος, το Εργαστήριο Βιογεωγραφίας & Οικολογίας περνάει στην επόμενη φάση, την οποία θεωρώ σημαντικότερη ακόμη και από την ίδια την έρευνα: εκείνη της μεταφοράς της γνώσης που συγκομίσθηκε τόσο κατά τα χρόνια της έρευνας στο Πανεπιστήμιο του Αιγαίου, όσο και ενωρίτερα, ήδη από την δεκαετία του 1980, σε απλούς ανθρώπους. Μιλώ για την εκπαίδευση για τους επικονιαστές, τις πολυπληθείς μέλισσες (Anthophila Apoidea), τις μύγες που μετεωρίζονται (συρφίδες/Syrphidae) και εκείνες που φέρουν προβοσκίδες μακρύτερες και από το ίδιο τους το σώμα (βομβυλίδες/Bombuliidae), τα ξεχωριστά πλουμιστά σκαθάρια (Coleoptera), τις πολύχρωμες χαριτωμένες πεταλούδες (Lepidoptera).

Στόχος, λοιπόν, αυτή τη φορά, είναι να μετατραπεί η γενικώς εγκατεστημένη άποψη γι' αυτά τα «σιχαμερά έντομα που τσιμπούν», σε ειλικρινή και ευγνώμονα αποδοχή του ρόλου τους στη φύση, ως εγγυητών της βιολογικής εξέλιξης, ως ανεκτίμητων οικοσυστημικών υπηρετών, υποστηρικτών της βιοποικιλότητας, τροφοδοτών του

καθημερινού μας τραπεζιού. Και αυτή η γνώση να περάσει όχι μόνον στην τυπική σχολική εκπαίδευση, αλλά και στην άτυπη, εκείνη που στοχεύει να μυήσει νήπια (που έτσι κι αλλιώς ελκύονται από τα πετούμενα με τα διακριτά σωματικά μέρη, χωρίς να νοιώθουν αηδία), να διευρύνει το οπτικό πεδίο των σχολιαρόπαιδων, να πληροφορήσει ανθρώπους της δράσης για καλύτερη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, των παραγωγικών μελισσότοπων, των καλλιεργούμενων αγρών. Περισσότερο από όλα, να κεντρίσει το ενδιαφέρον για το φευγαλέο και έως τώρα απαρατήρητο, να παρακινήσει ερωτήματα, να οδηγήσει τον φακό της φωτογραφικής στο στοιχειώδες.

Εγκρύνοντας στο ακρωνύμιο του έργου το αμφίσημο «LIFE», θεμελιώδη στόχευση του έργου (Ζωή για τους επικονιαστές) από τη μια, χρηματοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το περιβάλλον από την άλλη, το έργο LIFE 4 POLLINATORS στοχεύει να υλοποιήσει τους παραπάνω στόχους στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος LIFE – Environmental Governance and Information. Στο έργο, καθαρά Μεσογειακού γεωγραφικού χαρακτήρα, για ευνόητους λόγους, συμμετέχουν επτά εταίροι: τρία πανεπιστήμια (της Bologna, του Αιγαίου και του Vigo Ισπανίας)· δύο δημόσια ερευνητικά ινστιτούτα (το Μεσογειακό Ινστιτούτο Ανώτατης Έρευνας στη Μαγιόρκα (CSIC) και το Κέντρο Έρευνας για την Γεωργία και το Περιβάλλον στη Bologna (CREA-AA)) και ένα ιδιωτικό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (Ezavod, Σλοβενία)· και η Περιφερειακή Ομοσπονδία Coldiretti των Αγροτών της Emilia Romagna της Ιταλίας. Το έργο, διάρκειας τεσσάρων ετών (Οκτώβριος 2019 – Σεπτέμβριος 2023) συνίσταται αρχικά στην δημιουργία του εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού για τους επικονιαστές και των σχετικών πυλώνων μάθησης, και εν συνεχεία στην ενεργητική (βιωματική ή από καθέδρας) και έντυπη (επί χάρτου ή ηλεκτρονική) μεταφορά της γνώσης στους ενδιαφερόμενους φορείς και ιδιώτες. Σημαντικό συστατικό της μάθησης θα αποτελεί η χρήση του εργαλείου της επιστήμης των πολιτών (citizen science), η ενεργητική δηλαδή αναφορά των μαθητευομένων για σχέσεις επικονιαστών–ανθέων που απαντούν στο φυσικό περιβάλλον, σε ηλεκτρονική διαδραστική πλατφόρμα του έργου.

Το εκπαιδευτικό υλικό, απλουστευμένο αποκύημα της γνώσης που έχει αποκτηθεί από τα εμπλεκόμενα ερευνητικά εργαστήρια, αλλά και αυτή που έχει σωρευθεί παγκοσμίως, παράγεται κατά το πρώτο έτος του έργου και αφορά σε μια σειρά από εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν κατά τα επόμενα έτη. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται να δημιουργηθούν:

- ✓ Απλουστευτικές κλείδες και έντυπες κάρτες αναγνώρισης για το σύνολο των εντόμων-επικονιαστών (σε επίπεδο συντεχνιακών ομάδων), και ξεχωριστά για μέλισσες, συρφίδες, σκαθάρια, και πεταλούδες, των νυχτοπεταλούδων συμπεριλαμβανομένων (σε επίπεδο γένους)
- ✓ Κάρτες αναγνώρισης αντιπροσωπευτικών φυτών που είναι είτε σημαντικά από άποψη ανθικών παροχών προς τους επικονιαστές, είτε αποτελούν αξιοσημείωτες ιδιαιτερότητες από άποψη επικονίασης
- ✓ Εγχειρίδια – οδηγοί με σκοπό την φιλική για τους άγριους επικονιαστές διαχείριση (προστατευόμενων περιοχών, αστικών πάρκων, αγροοικοσυστημάτων, μελισσοκομείων). Και θα προσφέρουν γνώση σε θέματα όπως:

η διαχείριση τοπίου στην πράξη, η διαχείριση των Εθνικών Πάρκων, η δημιουργία ενός αστικού μελισσόκηπου, δημιουργία ενός ξενοδοχείου μελισσών, το φαρμακείο ενός αγρού φιλικού προς τις μέλισσες, συμβουλές για ευαίσθητους σχετικά με την βιοποικιλότητα κηπουρούς

- ✓ Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας με αναλυτική καταγραφή των χαρακτηριστικών εντόμων των οποίων φωτογραφίες θα αποστέλλονται τόσο κατά τη διάρκεια των BioBlitzes (βλ. παρακάτω), αλλά και στο πλαίσιο της επιστήμης των πολιτών, δηλαδή της συντονισμένης παράλληλης καταμέτρησης και καταγραφής δραστηριότητας επικονιαστών σε διαφορετικές περιοχές.

Εκτός από την από καθέδρας πληροφόρηση, στο έργο θα εφαρμοστεί ιδιαίτερα η μέθοδος των BioBlitzes, με σκοπό την κοινωνικοποίηση του ενδιαφέροντος για την βιοποικιλότητα και τους επικονιαστές. Τα BioBlitzes συνιστούν γεγονότα – εκδηλώσεις εντατικής βιολογικής παρατήρησης από ομάδες μαθητευόμενων εθελοντών, σε μια προσπάθεια καταμέτρησης της βιοποικιλότητας και καταγραφής της δραστηριότητας της μέσα σε συγκεκριμένο χώρο, εν προκειμένω των επικονιαστών. Της δράσης αυτής θα ηγείται άτομο εξειδικευμένο στην ταξινομική και οικολογία των επικονιαστών, το οποίο με τη βοήθεια των ταξινομικών κλειδών θα μεταφέρει γνώση στους μαθητευόμενους εθελοντές.

Φυσικά, θα υπάρξει αυτο-αξιολόγηση των δράσεων μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων παρακολούθησης, όπως συμβαίνει σε κάθε έργο LIFE. Στο εν λόγω έργο θα εφαρμοσθούν δύο διαφορετικοί τρόποι παρακολούθησης. Η πρώτη θα αφορά την αποτελεσματικότητα της εκάστοτε εκπαιδευτικής εκδήλωσης (π.χ. των BioBlitzes) και θα εφαρμόζεται επιτόπου, μέσω ερωτηματολογίων που θα συμπληρώνονται πριν και μετά την εκδήλωση. Η δεύτερη, επιστημονική, θα αφορά στην εκτίμηση βελτίωσης του δυναμικού επικονίασης μιας περιοχής, χρησιμοποιώντας μετρήσιμους δείκτες (π.χ. βιοποικιλότητας και αποτελεσματικότητας μελισσών) από την έναρξη έως το τέλος του έργου, ως αποτέλεσμα της αλλαγής συμπεριφοράς των χρηστών της περιοχής μέσω των εκπαιδευτικών δράσεων του έργου.

Θεοδώρα Πετανίδου

ΣΤ. «ΕΠΟΠΤΕΙΑ II» Προγραμματική περίοδος 2021-2023

Αγαπητοί συνάδελφοι, συνεργάτες, φίλοι, επιστήμονες της οικολογίας

Αλευθύνω στην επιστημονική μας κοινότητα ετούτο το κείμενο μέσω της ΕΟΕ γιατί πιστεύω ότι ενδιαφέρεται για το έργο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας που αφορά το φυσικό περιβάλλον. Αυτό το έχει αποδείξει με τη συμμετοχή της σε επιτροπές, σε διοικητικά συμβούλια Φορέων Διαχείρισης, σε ομάδες εργασίας, αλλά και στην υλοποίηση πολλών από τα έργα που συντονίζει. Έτσι πιστεύω ότι ενδιαφέρεται και για το περιεχόμενο του παρόντος.

Εργάζομαι στη Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας (ΔΔΦΠΒ) του υπουργείου περιβάλλοντος από το 2008. Είμαι στέλεχος της ΜΟΔ¹ και, λόγω ειδικότητας, έχω τοποθετηθεί στην υπηρεσία αυτή για να την υποστηρίξω στον προγραμματισμό και την υλοποίηση έργων με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ.

Η ΔΔΦΠΒ έχει αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων σημαντικών, τη θεσμοθέτηση των προστατευόμενων περιοχών, την υποστήριξη των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, τη δέουσα εκτίμηση για έργα εντός Natura, την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων κοινοτικούς ενδιαφέροντος.

Βάσει της τελευταία αναφερόμενης αρμοδιότητας, η Διεύθυνση υλοποίησε ένα έργο επιστημονικής παρακολούθησης το διάστημα 2014-2015, το γνωρίζετε ίσως οι περισσότεροι ως ΕΠΟΠΤΕΙΑ. Στο 8ο συνέδριο της ΕΟΕ στη Θεσσαλονίκη, το 2016, είχαν παρουσιαστεί πολλές εργασίες με αποτελέσματα από αυτό το έργο και είχε γίνει πολλή συζήτηση, όπου εκφράστηκαν πολλές ανησυχίες και προβληματισμοί για το γεγονός ότι τόσο ο χρόνος υλοποίησης όσο και τα χρήματα ήταν λιγότερα από τα απαιτούμενα.

Σήμερα, η ΔΔΦΠΒ έχει εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση (έχει εγκριθεί η πρόταση) και είναι έτοιμη να δημοσιεύσει μία προκήρυξη για το έργο «ΕΠΟΠΤΕΙΑ II». Αυτή τη φορά δεν θα κληθούν μόνο μελετητικά γραφεία και πτυχία αλλά όλοι όσοι είναι ικανοί να υλοποιήσουν ένα έργο επιστημονικής παρακολούθησης, βάσει ειδικευσης και εμπειρίας (θα είναι γενική υπηρεσία και όχι μελέτη). Αυτή τη φορά, έτσι όπως έχει προγραμματιστεί το έργο, θα έχουμε στη διάθεσή μας τουλάχιστον τρία ολόκληρα έτη υλοποίησης (2021-2023). Έχει προβλεφθεί να γίνουν δειγματοληψίες σε διάστημα τριών ετών, με τρόπο ώστε να καλυφθούν τα κενά της προηγούμενης παρακολούθησης και να διορθωθούν σφάλματα χαρτογράφησης και ταυτοποίησης χερσαίων οικοτόπων.

Ταυτόχρονα, ετοιμάζεται να κατατεθεί πρόταση για χρηματοδότηση της χαρτογράφησης των θαλάσσιων οικοτόπων, ώστε να αποκτήσουμε μία αναλυτική απεικόνιση της εξάπλωσης των οικοτόπων και στις θαλάσσιες περιοχές Natura (για τις χερσαίες υπάρχει).

Ωστόσο, η αρμόδια για τον διαγωνισμό υπηρεσία του ΥΠΕΝ, το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στον ρόλο της (διεξαγωγή διαγωνισμού και διοίκηση/παρακολούθηση του έργου) λόγω υποστελέχωσης. Η διεξαγωγή ανοιχτού διεθνούς διαγωνισμού είναι πολύπλοκη και υπεύθυνη εργασία και απαιτεί τη συμμετοχή έμπειρων στελεχών σε όλα τα διοικητικά βήματα που απαιτούνται μέχρι τη συμβασιοποίηση ενώ η διοίκηση και παρακολούθηση της υλοποίησής του είναι ακόμα πιο απαιτητική. Αν η υπηρεσία δεν καταφέρει να κάνει έγκαιρα τον διαγωνισμό, η υλοποίηση και αυτή τη φορά θα συρρικνωθεί χρονικά.

1 ΜΟΔ: Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης – Αρμόδια για τη διαχείριση των Έργων ΕΣΠΑ

Το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών διαθέτει σήμερα ενεργά (στους καταλόγους είναι περισσότεροι) τρία στελέχη με κάποια εμπειρία (ένα εκ των οποίων εκτελεί χρέη προϊσταμένου) και δύο νέα στελέχη χωρίς εμπειρία στο αντικείμενο. Ένα ακόμα στέλεχος πρόκειται να συνταξιοδοτηθεί μέσα στο 2020. Αν λάβουμε υπόψη ότι το Τμήμα παράλληλα υλοποιεί το πολύ απαιτητικό έργο των ΕΠΜ και το LIFE IP 4 Natura (έργα ύψους 17 εκ. το καθένα), γνωμοδοτεί για τα έργα εντός Natura σε όλη τη χώρα, συμμετέχει σε επιτροπές και ΔΣ κ.λπ., ο διαθέσιμος χρόνος των τεσσάρων υπαλλήλων για την υλοποίηση ενός ακόμα έργου 12 εκ. ευρώ, μάλλον δεν θα είναι επαρκής.

Όλη αυτή η δεδομένη κατάσταση θέτει εν αμφιβόλω την υλοποίηση του έργου της ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ II και άρα την προσπάθεια διόρθωσης των ελλείψεων ή/και λαθών που έχουν εντοπιστεί ή τη βελτίωση των βάσεων δεδομένων και την επικαιροποίηση των εκθέσεων προς την ΕΕ. Αυτό θα είναι ένα σοβαρό πωγύρισμα, γιατί τα τελευταία χρόνια έχει καταβληθεί μία πραγματικά σημαντική προσπάθεια για τη βελτίωση της γνώσης με τη λήψη πρωτογενών δεδομένων, προϋπόθεση για την ορθή εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης και τη λήψη αποφάσεων για διαχείριση.

Και βέβαια, αν με το υπάρχον δυναμικό του Τμήματος κινδυνεύει η υλοποίηση του έργου της ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ II, τι θα πρέπει να περιμένουμε για το έργο της χαρτογράφησης των θαλάσσιων οικοτόπων, το οποίο έρχεται να προσθέσει ακόμα μεγαλύτερο φόρτο εργασίας στην υπηρεσία.

Ας είμαστε προϋδασμένοι ότι στο μεθεπόμενο συνέδριο της εταιρείας, το 2022, μπορεί και να μην έχουμε αποτελέσματα επιστημονικής παρακολούθησης για τα προστατευόμενα είδη και οικοτόπους να παρουσιάσουμε. Αν συμβεί αυτό, η όποια συζήτηση θα περιοριστεί στη γνωστή γκρίνια για την έλλειψη πρωτογενών δεδομένων.

Τι είχες Γιάννη, τι είχα πάντα; Εύχομαι και παλεύω να μην ισχύσει.

Αναστασία Δαλάκα

Βιολόγος (PhD), Στέλεχος ΜΟΔ, Μονάδα Τεχνικής Υποστήριξης Περιβάλλοντος

e-mail: a.dalaka@prv.ypeka.gr

Z. Ελληνική Εξελικτική Εταιρεία (ΕΛΕΞΕ – HEVOS)

Η Ελληνική Εξελικτική Εταιρεία (ΕΛΕΞΕ – HEVOS) ιδρύθηκε το 2019 με βασικό στόχο την προώθηση της εξελικτικής σκέψης.

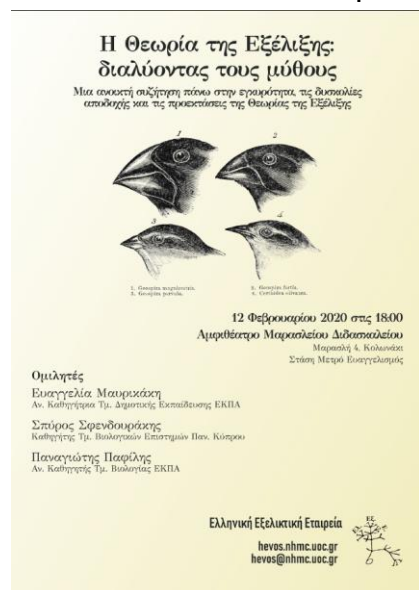
Για την επίτευξη των σκοπών της θα διοργανώνει εκδηλώσεις για το ευρύ κοινό, όπως διαλέξεις, σεμινάρια και συζητήσεις, καθώς και επιστημονικά συνέδρια. Επίσης, θα συνεργάζεται με άλλες εταιρείες που έχουν παρεμφερείς σκοπούς και θα προχωρά στην έκδοση συγγραμμάτων, εκπαιδευτικού υλικού, μελετών, περιοδικών, ενημερωτικών

φυλλαδίων είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, σε θέματα σχετικά με την εξέλιξη.

Στην ιστοσελίδα της ΕΛΕΞΕ (<http://hevos.nhmc.uoc.gr>) θα αναρτώνται περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες της εταιρείας, εκπαιδευτικό υλικό και οτιδήποτε έχει σχέση με την εξέλιξη.

Το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας αποτελείται από τους: Ε. Ζούρο (Πρόεδρος), Θ. Αμπατζόπουλο (Αντιπρόεδρος), Σ. Σφενδουράκη (Γραμματέας), Ν. Πουλακάκης (Ταμίας), Π. Παφίλη, Σ. Γκιώκα και Π. Παυλίδη.

Η πρώτη δημόσια εκδήλωση της ΕΛΕΞΕ πραγματοποιήθηκε την «Ημέρα Δαρβίνου», στις 12 Φεβρουαρίου 2020 στην Αθήνα, και αφορούσε τη διάλυση κοινών παρανοήσεων της εξελικτικής θεωρίας (δείτε σχετική αφίσα). Παρόμοιες εκδηλώσεις θα γίνουν και σε άλλες μεγάλες πόλεις μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα, ξεκινώντας από Πάτρα και Θεσσαλονίκη. Θα ακολουθήσουν σχετικές ανακοινώσεις.

Η. Συνέδρια

- 63rd IAVS Symposium, July 20-24, 2020, Vladivostok, Russia, περισσότερα [εδώ](#)
- IUCN World Conservation Congress, June 11-19, 2020, Marseille, France, περισσότερα [εδώ](#)
- 3rd Mediterranean Conservation Week, September 28 - October 2, 2020, Chania, Greece, περισσότερα [εδώ](#)
- XXVI International Congress of Entomology, July 19-24, 2020, Helsinki, Finland, περισσότερα [εδώ](#)
- Twelfth International Symposium on Pollination, 31 August - 4 September, 2020, Kirstenbosch Botanic Gardens, Cape Town, South Africa, περισσότερα [εδώ](#)
- Early Career Biogeographers Conference, The International Biogeography Society, April 17-19th, 2020, Amsterdam, Holland, περισσότερα [εδώ](#)
- MEDECOS Conference 2020, September 7-11, 2020, Club Mykonos, Western Cape, South Africa, περισσότερα [εδώ](#)
- 16th International Symposium on Aquatic Plants (δείτε ιδιαίτερα: Session 8 “Aquatic plants research and conservation in Mediterranean ecosystems”), June 15-19, 2020, Aarhus, Denmark, περισσότερα [εδώ](#)
- Historical Ecology for the Future, International conference on historical ecology, May 25-29, 2020 University campus of “Ile du Saulcy”, Metz, France, περισσότερα [εδώ](#)

- VII International Symposium on Marine Sciences (ISMS 2020), July 1-3, 2020, Faculties of Biology and Earth Sciences of the University of Barcelona, Spain, περισσότερα [εδώ](#)